

VIRIDOVIPERA VOGELI VERZORGING EN KWEK - DEEL 2

KEEPING AND BREEDING VIRIDOVIPERA VOGELI PART 2

Dick Visser.

Aankoop

Voor de aankoop van deze dieren kan men op verschillende adressen terecht. Op beurzen waar ook gifslangen verkocht mogen worden, is er meestal wel iemand die deze dieren aanbiedt. Daar de kweek met deze soort niet al te problematisch is, kan men zich voor aankoop natuurlijk het beste bij een kweker vervoegen. Nu lijkt het erop, dat een schrijver met zijn artikel potentiële kopers wil activeren vooral bij hém te kopen. Dit moge zo zijn, maar het zal een ieder duidelijk zijn, dat nakweekdieren te prefereren zijn boven wildvangdieren. Wildvangdieren behoren in de handen van geroutineerde reptielenhouders, die kunnen bogen op een jarenlange ervaring en die precies weten wat te doen met wildvangdieren die allerhande ziektes, bacillen en parasieten bij zich kunnen dragen. Deze mensen hebben af en toe wildvangdieren nodig, omdat de gewenste dieren (nog) niet als nakweek te krijgen zijn. Beginners (met gifslangen) en reptielenhouders met minder ervaring zouden zich moeten beperken tot nakweekdieren, omdat deze dieren meestal volkomen gezond zijn en zonder meer in een mooi ingericht terrarium geplaatst kunnen worden. Het is raadzaam om wildvangdieren een bepaalde periode in een zogenaamd qua-

Dick Visser.

Purchase

There are different addresses to purchase these animals. At reptile fairs where venomous snakes are allowed to be sold, there usually is someone who has these snakes on offer. Since breeding this species is not really difficult, one can of course best check with a breeder for purchase of this species. It would seem that, by writing an article, the writer wants to activate potential buyers to buy his snakes in particular. However, it will be clear to everyone that captive bred animals are preferable to wild caught animals. Wild caught animals belong in the hands of experienced reptile keepers, which can boast upon years of experience and exactly know what to do with wild caught animals that can carry all kinds of diseases, germs or parasites. These people need wild caught animals every once in a while, because the desired animals are not (yet) available as captive bred. Starting (venomous) snake keepers and reptile keepers with relatively little experience should restrict themselves to captive bred, because these animals are usually perfectly healthy and can be put in a nicely decorated terrarium without a doubt. It is advisable to accommodate wild caught animals in a so-called quarantine terrarium.

rantainerterrarium door te laten brengen, waarin alleen de hoogstnodige attributen aanwezig zijn en waarin de bodem bedekt is met een oude krant. Dit alles om eventuele ziektekiemen snel te kunnen uitlogen.

Ik ga ervan uit, dat mensen die *Viridovipera vogeli* zouden willen gaan houden, ervan doordrongen zijn dat het hier een gifslang betreft en dat men dus al over ruime ervaring met slangen moet beschikken. Daarom hoeft hier niet uit te leggen aan welke zichtbare eisen een gezond dier moet voldoen. In mijn optiek zouden minderjarigen nooit of te nimmer gifslangen mogen houden, ook niet als er toezicht aanwezig is. Ik ga ervan uit, dat het verzorgen van gifslangen voortkomt uit de ervaring die is opgedaan met andere reptielen in het algemeen en (ongiftige) slangen in het bijzonder.

Ervaringen

In dit onderdeel bespreek ik eerst de algemene situatie van mijn eerste drie aangeschafte dieren, waarna ik enige dieren apart zal bespreken met bijzonderheden uit mijn dagelijkse aantekeningen.

Ik heb de gelegenheid gehad deze dieren over een periode van ongeveer 4½ jaar te verzorgen en ik heb daarbij weinig problemen ondervonden. Mijn eerste dieren kocht ik van Stefan Schiff in Duitsland, die met zijn dieren gekweekt had en mooie jongen te koop aanbood. Ik schafte 1.2 *Viridovipera vogeli* aan. Ik besepte dat het een broertje en twee zusjes waren, maar ik had de hoop, dat ik in de toekomst één van de vrouwtjes zou kunnen ruilen voor een bloedvreemd dier van dezelfde soort. Dit plan heb ik nooit uitgevoerd, maar ik heb wél een ander mannetje aangeschaft, omdat mijn eerste mannetje *Viridovipera vogeli* door voedselweigerering omgekomen

In this terrarium, only the most basic furnishings are provided and the floor is lined with old newspaper. This is to be able to quickly lye out any germs that might be present.

I am assuming that people wanting to keep *Viridovipera vogeli*, are perfectly aware that they are dealing with a venomous snake and that they should have ample experience with snakes already. For that matter, I don't have to explain which visible requirements a healthy snake must meet. In my opinion, minors should never ever be allowed to keep venomous snakes, not even when there is adult supervision. I take for granted that keeping venomous snakes is a result of the experience that has been gained by keeping other reptiles in general and (nonvenomous) snakes in particular.

Experiences

In this part I will first discuss the general condition and management of the first three snakes I acquired, after which I shall discuss some animals separately, with peculiarities taken from my daily notes.

I have had the opportunity to take care of these animals during a period of about 4½ years and I experienced little problems with that. The first animals I kept, I bought from Stefan Schiff in Germany, who had bred with his animals and offered beautiful juveniles for sale. I bought 1.2 *Viridovipera vogeli*. I realised that they were brother and two sisters, but I hoped to be able to trade one of the females for an unrelated individual of the same species. I never carried out this plan, but I did acquire another male, because my first male *Viridovipera vogeli* died of food refusal. In the rest of this article I refer to the females as female 1 and female 2, while referring to the male as male 1 and to the new male as male 2.

is. In de verdere beschrijving noem ik de beide vrouwtjes vrouwtje 1 en vrouwtje 2, terwijl ik het mannelijke diertje mannetje 1 noem en het later aangeschafte mannelijke dier mannetje 2.

Bij aanschaf wogen de diertjes gemiddeld vijf gram en waren ze ongeveer 30 cm lang. Alle hadden ze bij Stefan gegeten en waren ze een paar centimeter gegroeid. Ik heb ze afzonderlijk ondergebracht in kleine opfokterraria van ongeveer 20x20x30 cm, voorzien van een water- en een grondgedeelte en levende planten. De bakjes werden verwarmd door gewone lampen van 40 Watt in een lichtkapje. De temperaturen varieerden tussen maximaal 30°C overdag en minimaal 18°C 's nachts 's zomers, tot maximaal 27°C overdag en 15°C 's nachts in de winter. Door de vele klimtakken in het terrarium konden de dieren zelf uitmaken waar ze het liefst verbleven. Ik had de lampen op een tijdklok aangesloten die in de zomer twaalf uur licht en twaalf uur donker verzorgde, welke waarden in de winter werden aangepast tot elf uur licht en dertien uur donker.

Ik sproeide bijna dagelijks gefilterd regenwater met een plantensproeier. Het water had een gemiddelde temperatuur van 18°C. De dieren reageerden ronduit panisch op het sproeiwater.

Dit kan verschillende oorzaken hebben: het verschil in temperatuur van het water vergeleken met de omgevingstemperatuur, de luchtdruk waarmee het water verneveld werd of doodeenvoudig de nattigheid zelf. Later heb ik ontdekt, dat alle drie genoemde redenen de oorzaak van paniek kunnen zijn. Vooral de luchtdruk lijkt behoorlijk irritant te zijn voor zowel jonge als volwassen dieren. Ik ontdekte dat, door eens tegen het glazen plafond van één van de terraria

At the time I bought the little animals, they weighed five grams on average and measured 30 about cm. They had all eaten in Stefan's enclosures and had grown a few centimeters. I housed them separately in small rearing terraria of about 20 x 20 x 30 cm, furnished with a water- and a land part and live plants. The small cages were heated by standard 40 Watt lamps in a screw-cap. Temperatures varied from 30°C maximum during the day to 18°C minimum at night in summer, and 27°C maximum during the day and 15°C minimum at night in winter. Because of the many climbing branches in the enclosure, the animals could choose for themselves in which part of the terrarium they most liked to be. I connected the lamps to a timer that ensured 12 hours lighting per day, which was changed in winter to 11 hours lighting per day.

I sprayed filtered rainwater almost daily with a plant spray. This water had an average temperature of 18°C. The animals reacted frantically to the spraying water. This can have various reasons: the difference between the water temperature and the temperature of the surrounding air, the air pressure that causes the water spray or plainly the moist itself. I later found out that all three reasons can be the cause of panic. Especially the air pressure seems to irritate the juveniles as well as the adult animals. I found out that by spraying on the ceiling of one of the terrariums, I caused normal water drops to fall on the animals. This had no influence on their behaviour at al. When I again pointed the plant spray on one of the animals, they clearly experienced this as exceptionally annoying. It didn't matter whether I held the spray beam at a distance of 10 or 30 cm; in both cases the animals could not stand it and tried to escape.

te sproeien, zodat er gewone druppels op de dieren vielen. Dit had geen enkele invloed op het gedrag. Toen ik de straal weer op een van de dieren richtte, ervoeren ze dit duidelijk als bijzonder hinderlijk. Het maakte niet uit of ik de straal op een afstand van tien of dertig centimeter hield, in beide gevallen verdroegen de dieren dit niet en probeerden te vluchten. Dit vluchten staakten ze meteen, als ik de sproeikegel niet meer op hen richtte. Hierna dronken ze meteen weer van de bladeren en takken. Nu moet ik er wel bij zeggen, dat deze irritatie bij deze slangen minder wordt naarmate ze groeien. Het viel mij op, dat het mannetje na een paarperiode er niet zo erg veel last meer van leek te hebben als de sproeikegel op hem gericht werd. Maar als de afstand minder dan ongeveer vijftien centimeter werd, kwam er toch wel wat irritatie om de hoek kijken.

Zoals te verwachten was, dronken de diertjes gretig als er gesproeid werd, zowel van de takken en plantenbladeren als van het eigen lichaam of het terrariumglas. Zodra de watervoorziening constant was (sproeiwater dat langs een bepaalde tak loopt voor een bepaalde tijd), bleven de dieren op dat punt drinken. Men kan de gedachten krijgen dat ze 'liters' water tot zich nemen tijdens zo'n drinkbeurt, maar dat is slechts schijn, daar de dieren per slok (zichtbaar aan de kaakbewegingen) maar zeer weinig water naar binnen krijgen en bij het drinken de helft ook nog eens de bek uitloopt (Cundall 2000). Hieruit zou kunnen blijken, dat langere tijd sproeien gewenst kan zijn. De dieren drinken dan ook nog lang nadat gestopt is met sproeien van de takken en bladeren. De vochtigheidsgraad in de bakjes was 's nachts bijna 100%, maar liep overdag terug tot gemiddeld 75%.

They quitted trying to escape at once, when I didn't point the spray beam at them anymore. After this they immediately started drinking from the leaves and branches again. Now, I have to mention that the irritation of the snakes gets weaker when they grow. It attracted my attention that after a mating period, the male didn't seem much bothered by the spray beam anymore. But if the distance got less then about 15 centimetres, still some irritation was involved. As was to be expected, the young snakes drank eagerly when the terrarium was sprayed, from the branches and leaves as well as from their own bodies or the terrarium glass. When the water supply was constant, with spray water seeping along a certain branch for a certain time, the snakes kept drinking at that spot in the terrarium. One could think they drink litres of water at a time, but that is only appearance, since the snakes get very little water in one drink (visible by the jaw movements) and besides, during drinking, half of the water flows out of the mouth again (Cundall 2000). This could show that spraying longer at a time could be desirable. The snakes drink long after the spraying of branches and leaves is stopped. The relative humidity in the enclosures was nearly 100 % at night, but fell back to 75 % on average during the days.

Feeding the animals posed little problems, even though I had to have a lot of patience when a snake got hold of the prey I offered on the end of a pair of tweezers. They always spontaneously dropped their prey when something or someone moved in front of the terrarium. So it was important to sit perfectly still until the whole prey was swallowed and the mouth of the animal could be closed normally. This easily could last for 15 to 20 minutes.

Het voeren van de diertjes gaf weinig problemen, alhoewel ik zeer veel geduld moest oefenen wanneer een dier de prooi te pakken had die ik hem aan een pincet aanbood. Ze lieten altijd spontaan hun prooi vallen als er voor het terrarium bewogen werd. Het was dus zaak stokstijf te blijven zitten, totdat de prooi geheel naar binnen gewerkt was en de bek van het dier weer normaal gesloten kon worden, wat wel een kwartier tot twintig minuten kon duren.

Bij de eerste voedingen viel het me op, dat de slangetjes tijdens het verslinden van de prooi, af en toe rare, spastische bewegingen maakten, een soort langzaam trillen met de voorste helft van het lichaam. Waarom dit gebeurde, weet ik nog steeds niet. Ik noem dit feit, om aan te geven dat de verzorger niet direct in paniek hoeft te raken als zijn dieren raar gedrag vertonen. Eerst maar eens afwachten, als tenminste alle andere dingen, zoals eten en drinken wél gewoon goed gaan. De trillende bewegingen verdwenen na drie tot vier voedingen volledig en ik heb dat gedrag nooit meer terug gezien bij mijn dieren, ook niet bij de jongen die daaruit geboren zijn.

Alvorens mijn voedermethode te beschrijven, wil ik erop wijzen dat ik altijd voeder ná het invallen van de duisternis, dus als de lampen gedoofd zijn. Deze dieren hebben niet voor niets een nocturnische levenswijze. Ik voerde in het begin levende of ontdooide ééndagsmuisjes, waarbij ik moet aantekenen dat ik de ontdooide prooien eerst tien minuten in water van 40°C liet liggen. Daarna bewoog ik de prooien *van onder naar boven*, via takjes en plantenbladeren naar de plek waar het slangetje zich bevond; dat was door de lichte trillingen al gealarmeerd. Meestal wordt er heftig getongeld en schiet de kop daarna met een

During the first feedings it caught my attention that, every once in a while, the little snakes made strange, spastic movements during devouring of the prey, a kind of slow shaking with the anterior half of the body. I still don't know why this happened. I mention this behaviour, so that other keepers don't panic immediately when their animals exhibit strange behaviour. First wait and see what happens, at least if all other behaviour, such as eating and drinking, turns out all right. The shaking movements disappeared after three to four feedings and I have never seen this behaviour again in my animals, not even in their offspring. Before describing my feeding method, I would like to point out that I always feed after darkness falls, meaning when the lights are turned off, as these animals are nocturnal. To start with, I fed live or defrosted day-old mice. Hereby, I have to remark that I left the defrosted mice lying in 40°C water for 10 minutes before feeding. After that I moved the prey items from the bottom up, via branches and leaves to the spot where the snake was located; the snake was alarmed by that time through the light trembling. Usually the snake sticks out its tongue and smells and after that the snake's head thrusts with lightning speed towards the prey. Then, at a certain time, the snake bites the prey, but does not hold on to it. After three or five bites hopefully there comes a moment the prey is seized with the jaws and after that it's important that the keeper doesn't move a muscle! When this doesn't work, one can try gently tapping the prey on the tail of the little snake, after which it usually reacts violently and bites the prey. If even this does not work (which is possible in males), one can try to 'hit them on the head with their prey'; not too hard off course, but the snake has

ongekende snelheid naar de bewegende prooi. Op een gegeven moment bijt het dier dan toe, maar houdt de prooi niet vast. Na drie of vijf keer bijten, komt dan (hopelijk) het moment dat de prooi wél tussen de kaken blijft steken en is het zaak dat de verzorger geen vin meer verroert!

Wanneer dit niet werkt, kan men proberen met de prooi lichtjes op de staart van het slangetje te tikken, waarna dat meestal heftig reageert en toebijt. Werkt dit óók niet (meestal bij mannetjes), dan kan men het dier met de prooi 'om de oren slaan'; niet al te hard natuurlijk, maar er móet toch eens een keer toegebeten worden. Kortom: er moet wel het een en ander gebeuren, voordat de slang haar prooi tussen de kaken klemt. Hierna duurt het een minuut of twee alvorens er weer beweging komt in het dier en het de prooi begint te verslinden. Als een dier ook niet wil toehappen nadat het met de prooi tegen de kop getikt is, kan men de voederpoging maar het beste stoppen en het drie dagen later nog eens proberen. Deze drie dagen zijn volledig hypothetisch en wordt me ingefluisterd door het gevoel dat het diertje dan wel weer zal zijn bijgekomen van het geweld, iets wat ook na een uur al gebeurd zou kunnen zijn.

Na ongeveer een jaar heb ik de dieren overgezet in grotere terraria en voederde ik ze alleen nog met levende prooien die ik gewoon op de bodem van het terrarium losliet. Er zijn terrariumliefhebbers die liever ontdooide prooien blijven voeren, ook aan volwassen dieren. Het argument is, dat levende prooien de dieren kunnen beschadigen door krabben en bijten. Ik verzorg al 36 jaar slangen en heb slechts één keer meegemaakt, dat een halfwas rat de rug van een *Boa constrictor* had opengebeten. Maar ik moet er wel bij zeggen, dat de boa ziek en verzwakt was. Ik heb nog nooit

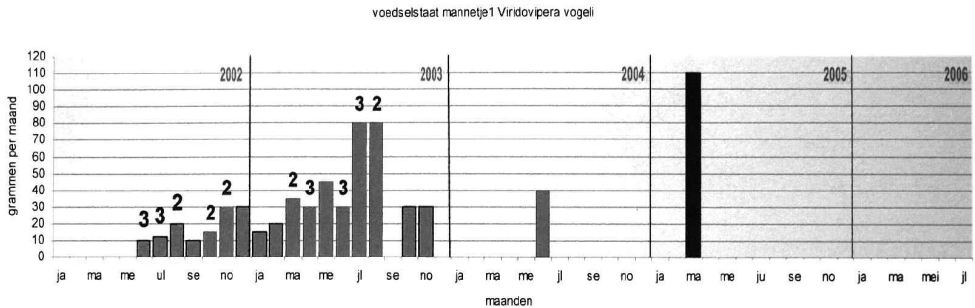
to bite sooner or later. In short: some effort has to be put into getting the snake to grab the prey in its jaws. After this it takes a minute or two before the animal moves on again and starts swallowing the prey. If an animal will not bite, even when you have hit it on the head with its prey, it's best to stop teasing and to try again three days later. These three days are purely hypothetical and are given in by my feeling that the snake has recovered from the violent feeding attempts, something that maybe could have happened within an hour.

After about one year, I moved the animals to larger terrariums and I only fed them with live prey that I simply put on the floor of the terrarium. There are reptile lovers that rather keep feeding defrosted prey, even to adult animals. The reason given is that live prey can damage the animals through bites and scratches. Personally I have been keeping snakes for 36 years and have only seen once, that a half-grown rat had bitten the back of an ill and weakened *Boa constrictor*. I have never seen that a prey animal, be it rat or mice, wounded a snake so badly that it suffered permanent damage, let alone died from the wounds. So let the snake be bitten by a prey. It is bound to happen sometimes in its natural surroundings and the wound will most probably heal again. Personally, I prefer animals to be able to show their natural behaviour in my terrarium. So I feed live prey, as soon as possible.

From both graphs (figures 4 and 5), one can conclude that the eating patterns of the male and the female are quite similar in the first two years. The female ate 687 grams of food in the first two years, while the male ate somewhat less, 562 grams. But it is known that in *Trimeresurus*-like snakes, the male always eats less than the

meegemaakt, dat een prooidier, rat of muis, een slang dusdanig verwond heeft, dat die daar blijvende schade van heeft opgelopen, laat staan aan is gestorven. Dan wordt het reptiel maar eens gebeten

female. If we look at the first three years, including one mating period, the difference between male and female has grown considerably. The male ate 602 grams in three years, while the female ate as much as

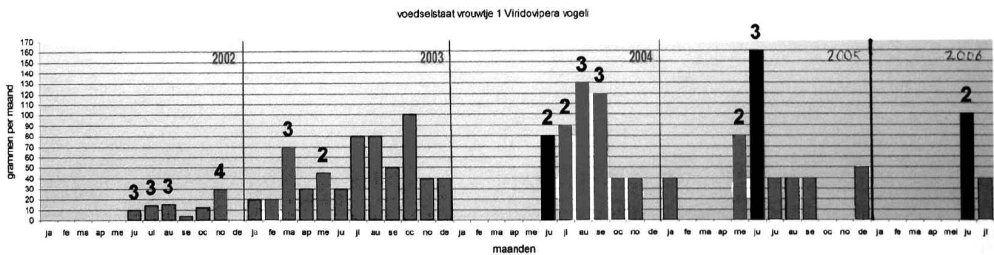

door een prooi. Dat zal in de vrije natuur ook wel eens gebeuren en de wond zal wel weer genezen. Ik voel mij als verzorger het beste, als het dier z'n eigen natuurlijke gedrag kan handhaven bij mij in het terrarium. Dus levende prooien, zo snel als mogelijk.

Uit de beide grafieken (figuren 4 en 5) kan men opmaken, dat het eetgedrag van het mannetje en het vrouwtje in de eerste twee jaar ongeveer gelijk opgaat. Het vrouwtje at

1187 grams in the same time period, almost double the amount of the male. This shows that *Viridovipera vogeli* females eat much more than males, especially after they reach maturity.

The graph in figure 4 shows that male 1 took a break from eating lasting from november 2003 to may 2004. For the moment this behaviour can be considered normal in *Viridovipera vogeli* individuals

in de eerste twee jaar 687 gram voedsel, terwijl het mannetje op 562 gram uitkomt, iets minder dan het vrouwtje. Maar het is bekend, dat van deze soorten (Trimeresurusachtigen) het mannetje altijd minder eet dan het vrouwtje. Als we de eerste drie jaar bekijken, waarin één paartijd heeft plaats gevonden, is het verschil tussen mannetje en vrouwtje behoorlijk uiteengelopen. Het mannetje at in drie jaar 602 gram, terwijl het vrouwtje in diezelfde periode maar liefst 1187 gram at, bijna het dubbele. Hieruit moge blijken, dat vrouwtjes *Viridovipera vogeli* veel meer eten dan mannetjes, vooral nadat ze de volwassenheid bereikt hebben.

Uit de grafiek in figuur 4 blijkt, dat mannetje1 in november 2003 een eetpauze instelde die aanhield tot eind mei 2004. Voorlopig kan dit gedrag als normaal beschouwd worden binnen de soort *Viridovipera vogeli* voor wat betreft dieren die in terraria gehouden worden. Deze periode wordt gekenmerkt door een lagere dagelijkse temperatuur en minder neerslag (zie figuur 4a). In de grafiek, die enigermate speculatief is, is het plotselinge terugvallen van de dagelijkse neerslag opvallend. Dit moment is voor de mannetjes *Viridovipera vogeli* het sein om op pad te gaan en naar vrouwtjes te gaan zoeken. Ook in het terrarium kan men de onrust bij de mannetjes goed bespeuren. Er wordt na het invallen der duisternis alleen nog maar door het terrarium gestruind en voor voedsel heeft het dier geen enkele interesse, sterker nog: prooien worden wél doodgebeten maar niet verorberd.

Het moge duidelijk zijn, dat op zo'n moment het gedrag van het mannetje scherp in de gaten moet worden gehouden en dat het na een bepaalde tijd voor al z'n zoek

that are kept in terraria. This period is characterised by a lower daily temperature and less precipitation. In the graph, which is to some extent speculative, the sudden fall-back in daily precipitation is striking. For *Viridovipera vogeli* males this is the sign to go out and look for females. Even in the terrarium one can spot the restlessness of the males clearly. After darkness falls, the males are only crawling through the terrarium and show no interest for food whatsoever. On the contrary, prey *is* killed but not eaten.

May it be clear that on a moment like this the behaviour of the male should be monitored intensively and that after a while the seeking of the male can be rewarded with moving it to the terrarium of the female. Naturally this should happen when the male is crawling. Obviously it is best to place the terrariums of the male and the female against each other, with a lockable passage. For this purpose, I have bored out a round hole in the partition with a diameter of six cm, using the bored out disk as a closure. Six cm may seem small, but after opening it, the male has found the passage within a quarter of an hour and crawls through the passage, shaking all over his body, following the female's scent trail, into the unknown terrarium. Usually the female lies somewhere in the middle of the terrarium, hanging over a few branches. After some time (sometimes very quick) the male has crawled over to the female, shaking with his whole body and places himself around and on top of the female, that quietly lets all this happen. If she is not willing to mate, she will shake him off by using coils of her body to lash out in the male's direction. After a while, the violently wriggling tail of the male is positioned in front of the cloaca of the female, after which the

mag worden beloond met overplaatsing naar het vrouwtjesterrarium.

Vanzelfsprekend moet dit gebeuren als het mannetje aan het kruipen is. Het ligt voor de hand dat men het beste de twee terraria voor het mannetje en het vrouwtje naast elkaar situeert met een (afsluitbare) doorgang. Ik heb hiertoe een rond gat in de tussenwand geboord met een doorsnede van zes cm, waarbij de ronde, uitgezaagde schijf tevens als sluiting fungeert. Zes cm mag klein lijken, maar na opening ervan heeft het mannetje binnen een kwartier de doorgang gevonden en kruipt hij, schokkend met het hele lichaam, achter de geursporen van het vrouwtje aan het vreemde terrarium in. Meestal ligt het vrouwtje ergens midden in het terrarium over enige takken gedrapeerd. Na soms zeer korte tijd is het mannetje al naar het vrouwtje toe gekropen en begeeft zich schokkend met het hele lichaam om en over het vrouwtje heen, dat alles gelaten over zich heen laat komen. Als ze niet paringsbereid is, slaat ze van zich af door met lichaamskrommingen als zweepslagen in de richting van het mannetje te slaan. Na verloop van tijd bevindt de heftig kronkelende staart van het mannetje zich bij de cloaca van het vrouwtje, waarna de hemipenis ingebracht kan worden. Ik heb nooit observaties gedaan aan een totale paring, maar ik denk dat die uren kan duren. Ik controleerde eens een paring die om een uur of negen 's avonds begon en die om half één 's nachts nog steeds bezig was. De volgende morgen was de paring ten einde en lagen de dieren gezapig in elkaar gerold.

Ervaringen met mannetje 1

Evenals de andere dieren van mijn eerste aankoop *Viridovipera vogeli* was het jonge mannetje niet erg gediend van licht. Ik heb

hemipenis can be inserted. I never made observations of a complete copulation, but I think it can last for hours. I checked a copulation once that started around nine in the evening and was still going on at half past twelve at night. The following morning the copulation was ended and the animals laid sluggishly rolled up together.

Experiences with male 1

Just as the other animals of my first *Viridivipera vogeli* purchase, the young male did not like light. During the evening hours, I let the animals out of their transport boxes into their prepared terrariums, but had to dim the lights first, because otherwise the animals would not come out. After a few taps on the tail, the male eventually wanted to crawl in the terrarium, where he immediately crawled tot the darkest corner. The first time I was feeding this animal, two days after its arrival (the last feeding had been 10 days back by the previous owner), there were no problems at all. The pinky I offered on a pair of tweezers was, after some rumbling and scuffling between the leaves, bitten immediately and was held between the jaws after the third bite, after which the prey was swallowed in four minutes, head first. It struck me that, during swallowing, the animal made spastic movements. The females also had this behaviour. After this little snake had consumed a number of prey items over time, this behaviour disappeared

However, the snake showed more strange behaviour. A week after it had eaten, I saw that it hung over a branch above the water, with the posterior part of the body hanging down limply with the tail in the water. The anterior part of the body also hung down limply and the throat part was a bit swollen. With long tweezers, I squeezed the tail for

de dieren in de avonduren uit hun voerbakjes in de klaar staande terraria gelaten, maar moest daartoe eerst de lichten doven, omdat de dieren anders niet uit hun bakjes wilden komen. Het mannetje wilde, na wat tikjes op z'n staart gehad te hebben, uiteindelijk wel het terrarium in, waar hij meteen naar het donkerste hoekje kroop. Bij de eerste voeding die ik met dit diertje ondernam, twee dagen na ontvangst (de laatste voeding was tien dagen terug door de vorige eigenaar gedaan), deden zich geen problemen voor. De aan de pincet aangeboden ontdooide pinky werd, na wat gerommel en geritsel tussen de takjes, direct gebeten en na de derde beet tussen de kaken vastgehouden, waarna de prooi in vier minuten was verorberd, kop eerst. Wel viel mij op, dat tijdens het verorberen het diertje spastische bewegingen maakte, iets wat bij de vrouwtjes ook te zien was. Nadat dit slangetje in de loop der tijd een aantal prooien had verorberd, verdween dit gedrag.

Het dier vertoonde echter nog meer vreemd gedrag. Een week nadat het gegeten had, zag ik dat hij over een tak boven het water hing, met het achterlichaam slap naar beneden, waarbij de staart in het water hing. Ook de voorste helft van het lichaam hing slap naar beneden en de keelpartij was enigermate opgezwollen. Ik kneep met een lange pincet even in de staart, maar hij reageerde nauwelijks. Deze situatie duurde uren. 's Avonds ondernam ik weer een voederpoging, waarbij het dier weliswaar fel van zich af beet, maar de prooi niet vasthield. Na enig pesten beet het slangetje uiteindelijk zodanig toe, dat de prooi tussen de kaken bleef hangen. Daarna werkte het dier zijn maal binnen vijf minuten naar binnen. Daar de laatste prooi

a moment, but the snake barely reacted. This situation lasted for hours. In the evening, I undertook another attempt to feed the snake, causing the snake to bite fiercely, but not to grab the prey. After some bullying the little snake finally bit the prey in such a way that it got fixed between the snake's jaws. After that the animal consumed its prey within 5 minutes. Since the last prey was rather small, I offered a new prey five days later, a live pinky for the first time, of three days old. The animal bit fiercely a few times, but refused to take the prey between its jaws. When the prey was dead, I removed it from the terrarium and laid it in a bowl. To my surprise I saw that the male crawled down and searched the floor, meanwhile intensely flicking his tongue. Quickly I put the lifeless pinky back on the terrarium floor and after four minutes the snake had found its prey, sniffing it for some time and then eating it head first without hesitation.

A few weeks later the snake laid in the familiar S-posture in the branches and I offered a defrosted pinky. The snake bit it a couple of times, but kept dropping the prey. Wiser by experience, I left the prey lying in the terrarium and sure enough, the snake crawled down and ate the mouse with relish. So dropping the prey doesn't always mean that the snake doesn't wish to eat!

In June of the year of purchase I took the animal under my wing and from my notes it is clear that it took two months before it showed a normal eating pattern, meaning that the prey offered, was caught and devoured without hesitation. So one can consider this to be some kind of habituation period. While opening the sliding doors (especially after spraying and in darkness) the animal was very alert and immediately

nogal klein was, bood ik vijf dagen later opnieuw een prooi aan, voor het eerst een levende pinky van drie dagen oud. Het dier beet een aantal keren fel toe, maar weigerde de prooi tussen de kaken te nemen. Toen de prooi dood was, heb ik deze uit het terrarium gehaald en in een bakje gelegd. Ik zag tot mijn verbazing dat het mannetje naar beneden kroop en heftig tongelend de bodem afzocht. Snel legde ik de levenloze pinky terug op de terrariumbodem en na vier minuten had het slange-tje z'n prooi gevonden, besnuffelde deze enige tijd en vrat hem zonder pardon op, kop eerst.

Enige weken later lag het dier weer in de bekende S-houding in de takken en bood ik een ontdooide pinky aan. Het dier beet verscheidene keren, maar liet de prooi steeds vallen. Door ervaring wijs geworden, liet ik de prooi liggen en waarachtig, het diertje kroop naar beneden en verorberde alsnog met smaak de muis. Prooi laten vallen betekent dus niet in alle gevallen dat de slang deze niet wenst te vreten! In juni van het aankoopjaar heb ik het dier onder mijn hoede gekregen en uit mijn aantekeningen blijkt dat het twee maanden later een normaal eetpatroon laat zien, waarbij de aangeboden prooi zonder meer gepakt en verslonden wordt. We kunnen dus van een soort gewenningsperiode spreken. Al bij het openen van het schuifruitje (vooral ná het sproeien en in duisternis) is het dier zeer alert en richt het zich meteen op de plek waar het schuifruitje open gaat. Nog vóór de prooi aan de pin-cet bij het slangetje in de buurt komt, heeft het al toegehaapt en bungelt de pinky tus-sen de kaken van de slang.

Na zes maanden in het opfokterrarium te hebben doorgebracht, drie keer te zijn ver-veld en twaalf prooien te hebben verslon-

focused on the spot where the sliding doors were open. Even before the prey comes close to the snake on tweezers, it already bit and the pinky was dangling between the snake's jaws.

After spending six months in the rearing terrarium, shedding three skins and consuming twelve preys, I moved the animal to its definitive enclosure. After this I did no longer offer preys on tweezers, but released them alive in the terrarium. The little snake had to catch its own prey. This happened in a normal way.

Although... On February 24 2003 the snake consumed a jumper of considerable size that he threw up 4 days later, half digested. I did nothing special. Two weeks later the animal caught a jumper again that he consumed without problems and this time he held his meal. I don't have a clue why he threw up his previous meal.

On 21 July 2003 the snake ate a fully grown mouse for the first time. Some time later, the 18th of the next month, I moved the animal to the terrarium of female 1, not with the intention of stimulating them to mate, but more to see how the male reacted if he would ran in to a female (his sister!) for the first time. Nothing happened.

For three days I never saw a mating take place and I took the male out of the terrarium and put it in an open plastic box that I put in the terrarium of female 2. It was only after one day and one night that the male thought it was time to crawl out of the plastic box, so it was not really ready to mate. Whether any mating took place I do not know. The search for traces of semen on the branches was negative. After this I moved the male to another terrarium, where it consumed an adult mouse three weeks later. That mouse was thrown up again after four days. A week later the ani-

den, heb ik het dier overgezet in zijn definitieve terrarium. Hierna bood ik geen prooi en meer aan aan de pincet, maar liet ik ze gewoon levend in het terrarium los. Het slangetje moest zijn prooi maar zelf vangen. Dat gebeurde dan ook op een normale manier.

Alhoewel... op 24-2-2003 verorberde het dier een flinke springer die hij echter vier dagen later, half verteerd, weer uitbraakte. Ik heb verder niets ondernomen. Twee weken later ving het dier alweer een springer die hij zonder problemen opvrat en ook binnenhield. Waarom het zijn vorige prooi weer uitbraakte, is me een raadsel.

Op 21-7-2003 at de slang voor de eerste keer een volledig volwassen muis. Enige tijd later, op de 18de van de volgende maand, heb ik het dier overgezet in het terrarium van vrouwtje 1, niet met de bedoeling dat ze zouden gaan paren, maar meer om eens te zien hoe het mannetje zich zou gedragen als hij voor het eerst een vrouwtje (wél z'n zusje!) zou tegenkomen. Er gebeurde helemaal niets.

Ik heb drie dagen lang geen enkele paring waargenomen en heb het dier weer uit het terrarium gehaald en in een plastic bak gedaan, die ik, open, in het terrarium van vrouwtje 2 heb gezet. Pas na één dag én een nacht vond het mannetje het eens tijd worden om uit het plastic bakje te kruipen, erg paringsbereid was hij bepaald niet. Of er ook paringen plaatsgevonden hebben, is mij niet bekend. Ook het zoeken naar zaadsporen op de takken had geen positief effect. Hierna heb ik het mannetje in een ander terrarium teruggezet, waar hij drie weken later weer voor het eerst een volwassen muis verorberde. Die braakt hij na vier dagen weer uit. Een week later struint het dier rusteloos door het terrarium, waarna ik er maar een halfwas muis in gezet

mal crawled restless through the terrarium, after which I released a halfgrown mouse. This prey was bitten and killed, but not eaten. I was assuming that maybe the animal was still in its mating period en did not want to eat for that reason. However, three weeks later it ate normally again.

On 24 October I placed the male again in the terrarium of female 1, because he crawled about rather restless in his own terrarium. After only 2 minutes, he began to flick his tongue intensively and moved shakingly. This happened around 20:30 in the evening. At 00:30 in the morning, the animals were clearly mating and the hemipenis of the male was securely connected to the cloaca of the female.

Two days later I put the male in the terrarium of female 2 where just about the same things happened as with female 1, only less enthusiastic. Another few days later the male moved back to his own terrarium, where he coiled up on the floor and apparently took no interest in anything anymore. Various feeding attempts all led to nothing, the animal did pertinently refuse to eat and lost weight fast. On 24 March 2005 the animal lay, totally emaciated, dead at the bottom of the terrarium.

The question remains, whether or not I should have force fed him or whether I should have taken other measures. Anyway, I have done everything to try to get him eating again: raising temperature, spraying more often, releasing lizards in the terrarium, teasing the animal with dead prey. All to no avail. Right when I thought his condition was improving, because it started lying in the branches again, he died. The dead animal was 73 cm long with a weight of 52 grams.

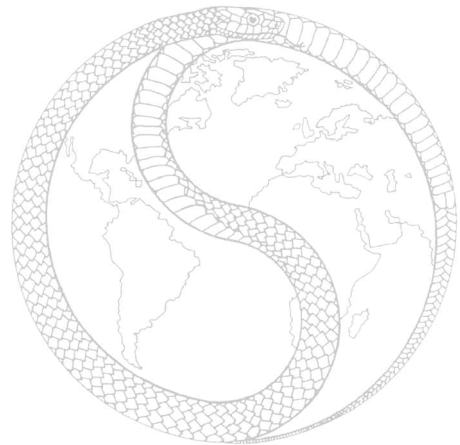
Thinking about my method of breeding I wonder why things went wrong with male

heb. Deze prooi werd wél doodgebeten, maar niet verorberd. Ik veronderstelde, dat het dier misschien nog wel in z'n parings-tijd vertoefde en daarom niet wilde eten. Drie weken later at hij echter weer normaal. Op 24-10-2004 heb ik het mannetje opnieuw in het terrarium van vrouwtje 1 gezet, omdat hij nogal rusteloos rondkroop in z'n eigen terrarium. Reeds na twee minuten begon hij heftig te tongelen en zich schokkend voort te bewegen. Dit was ongeveer 8.30 uur 's avonds. Om 24.30 uur lagen beide dieren duidelijk in paring en was de hemipenis van het mannetje vast verbonden in de cloaca van het vrouwtje. Twee dagen later heb ik het mannetje bij vrouwtje2 in de bak gezet waar ongeveer het zelfde gebeurde als bij vrouwtje 1, alleen wat minder enthousiast. Weer een paar dagen verder is het mannetje weer naar z'n eigen terrarium verhuisd, alwaar hij zich terugtrok op de bodem en kennelijk nergens zin meer in had. Diverse voederpogingen liepen op niets uit, het dier wilde pertinent niet eten en vermagerde snel. Op 24-3-2005 lag het dier, totaal uitgemergeld, dood op de bodem van het terrarium. De vraag is, of ik hem had moeten dwangvoeren of anderszins maatregelen had moeten treffen. Ik heb alles gedaan om hem weer aan het eten te krijgen: temperatuurverhoging, vaker sproeien, hagedissen in het terrarium loslaten, het dier pesten met ontdooide prooien, maar niets hielp. Net toen ik dacht dat hij weer energie kreeg door van de bodem in de takken te gaan liggen, was het afgelopen. Het dode dier mat 73 cm. bij een gewicht van 52 gram. Nadenkend over mijn kweekmethode vraag ik mij af waarom het misgegaan is met mannetje 1. Was het dier misschien nog te jong, toen ik hem voor de eerste keer bij de vrouwtjes zette? Dat maakt, denk ik, niet

1. Was the animal maybe too young when I first introduced him to the females? I think that doesn't really matter according to my opinion, because in the wild such animals can logically run into each other as well. But a terrarium is of course a very confined space, where a male cannot completely crawl away if it is close to a female that doesn't react positively to his approaches to her. Also, the female can not get escape from the male, so their get-together in a terrarium is somewhat forced.

These days, I sit down and watch for at least an hour when I put a male in the terrarium of a female. Then I mostly look at the first reaction of the male. I now think that it is better to take the male out of female's terrarium after one or two hours if something doesn't happen at once. I don't think it is a good idea to leave them unattended with each other in the terrarium for a whole night.

Translation from the Dutch by Richard de Jong.

veel uit, omdat in de vrije natuur dergelijke dieren elkaar vanzelfsprekend ook kunnen tegenkomen. Maar een terrarium is natuurlijk een zeer beperkte ruimte waar een eventueel mannetje niet volledig weg kan kruipen als hij in de buurt van een vrouwtje is dat geen toenaderingspogingen preferert. Ook het vrouwtje kan niet weg, dus is het samenzijn in een terrarium enigermate geforceerd.

Tegenwoordig blijf ik er minstens een uur bij zitten als ik een mannetje bij een vrouwtje zet en kijk vooral naar de eerste reacties van het mannetje. Ik denk nu, dat het beter is om hem na een uur of twee uur weer uit het vrouwtjesverblijf te halen als er niet meteen iets gebeurt en dat ik ze niet de hele nacht, ongecontroleerd, bij elkaar moet laten zitten.

Wordt vervolgd.